

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XI • БРОЈ 216. • 10. АВГУСТ 1982.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

АКТУЕЛНИ РАЗГОВОРИ

Урбанизација и приватизација

Недавни разговор посвећен анализи извршавања података у вези с припремама и током овогодишње туристичке сезоне, вођен у кабинету предједника Скупштине општине Жарка Миковића, није могао да протекне а да се ријеч-двје не проговори о „вјечној“ теми у Будви — урбанизму и проблемима присутним у тој необично осјетљивој области живота.

Такозвана „дивља градња“, речено је, и даље је недопустиво присутна. Договорено је зато да се ускоро уради што потпунија анализа о проблемима у тој области и да се о пропустима и слабостима поразговара на свим нивоима друштвено-политичке заједнице, посебно у мјесним заједницама. Наравно, као обавеза остаје да се при разматрању те необично ове тљиве проблематике заузму конкретни и јасни ставови и оставе задаци које ће потом одговорно ваљати спровести у дјело.

Посебан проблем, како се испоставља, представљају доградње и надградње, све рађене без дозволе, што значи и без обавезних наплата пре двиђених доприноса за изградњу. Између осталог, дознаће ће ко се све бавио тим недозвољеним радњама, па би то требало да буде прилика да се јавно каже колико смо принципијелни у штићењу друштвених интереса.

За те и друге пропусте у спровођењу политике урбанизације највећи кривци су одговарајући органи и службе из области урбанизације и комуналија, а посебно урбанисти који, како се оцјењује — учрпavaju све што се од њих тражи. У томе им помажу мјесне заједнице које

на урбанистичке службе врше притиске да се удовољим свим захтјевима за учрпана ње нових кућа, доградњу или надградњу, што се сасвим с прихваћеном политиком урбанизације и просторног планирања.

— Догодило се тако да нас у Будванском пољу немамо ни једну слободну локацију за друштвену изградњу. Сав тај драгоцјени простор намијењен је за индивидуалну изградњу, па се у врло израженом облику поставља питање даљег обликовања Будве као изразито туристичког подручја.

Шта се с тим у вези предлаже? Хитно се мора приступити ревизији урбанистичких планова. За постојеће стање највећи кривац је „Београдпројект“ коме су били повјерени тако деликатни послови ревизије и израде урбанистичких планова. Чуо се предлог да с том организацијом под хитно треба прекинути сваку сарадњу, то значи да им треба исказати неповјерење за све што су до сада урадили и за планиране послове. Као највећи грех приписује им се што су до вољавали свим захтјевима појединаца при намјени простора, па су самим тим друштвене интересе запостављали. У томе су као вјерне помагаче и сараднике имали одговорне органе и службе Скупштине општине.

У разговору нису заобијели ни такозвани плацеви солидарности. Умјесто да се на њима граде скромне куће за рјешавање стамбених проблема најугроженијих породица, што је, уосталом, и био циљ те друштвено-политичке акције, на плацевима соли-

дарности граде се „дворци“ солидарности! Плацеви се проширују како то одговара појединачним апетитима, а у добром дијелу започетих зграда назире се будући пансиони, ресторани, кафане и други (не)солидарни садржаји.

Несумњиво, обиље проблема у овом деликатном послу првенствено изазваних неодговорним понашањима и супротивним дјеловањем служби и појединаца од ставова узиманих од најодговорнијих органа и организација друштвено-политичке заједнице, па и шире. Зато што се тако радило и понашало неизбежно ће морати да се обезбјеђују додатна замашна средства за ревизије, допуне и измјене постојећих урбанистичких рјешења. Не би зато требало дозволити да за исправљање ове наше „криве Дрине“ опет „цех“ плаћају је дивно друштвене касе, што ће рећи удружени рад. Морала би свака стркотина да падне на своје мјесто и напоскон се укаже на кривце у досадашњим понашањима а онима којима се повјери даље вођење тих послова да се јасно каже како се могу и смију убудуће понашати. Треба ло би, значи, тај вјечити „Гордијев чвор“ којим је урбанизација Будве везана пре сјећи и више не дозволити никоме да га везује.

Д. Новаковић

Др Ратко Вукчевић генерални директор „Монтенегротуриста“

Раднички савјет ХТО „Монтенегротурист“ именован је др Ратко Вукчевића за генералног директора предузећа.

Рођен 1942. године, Ратко Вукчевић завршио је Економски факултет и на Инсти-

туту за туризам одбранио 1976. године докторску дисертацију „Туризам у привредном развоју Црне Горе“. За пријеме студија и последице њиховог завршетка радио је у Служби друштвеног књиговодства у Титограду, Београдској удруженој банци, Институту за аутоматизацију и телекомуникације „Михаило Пупин“ у Београду, хотелском предузећу „Авала“, као директор Сектора за развој ХТО „Монтенегротуриста“ и директор ООУР „Хотели Бечићка плажа“.

Др Ратко Вукчевић објавио је више научних радова из области туризма и написао уџбеник „Путничке агенције“ за потребе студената виших и високих школа. Професор је Више поморске школе у Котору, гдје предаје предмет „Путничке агенције“.

На Будванској ривијери три пута више туриста него становника

По броју аутомобила, гужвама у продавницама и попуњености пространих плажа рекло би се да у Будви није никада било више туриста него почетком августа ове године. Према подацима „Монтенегроекспреса“, у хотелима на Бечићкој плажи било је 3. августа 2.438 туриста, у ООУР „Авала“ свих 180 кревета били су заузети, на Светом Стефану одмара-

ло се 511 туриста (лани исти дан било их је 485), а у ООУР „Пелас“ у Петровцу од 1152 кревета било је попуњено 903. Интересантно је да је у ООУР „Палас“ било чак 648 домаћих туриста, а свега 348 страних. У хотелима на Светом Стефану било је 163 домаћих туриста, што је знак да приличан број Југословена могу да плате напре не свестисефанске цијене. У хотелима на Бечићима има 362 домаћа госта, што је, такође, за 20% више него у исто вријеме прошле године.

Према подацима које смо добили од ООУР „Могрен“ било је у камповима 5.420 туриста — 4.312 домаћих и 1.108 страних. Лани их је било 476 више. Као и обично, највише их је на Јазу 2.300, затим на Словенској плажи — 1233, па у кампу у Бечићима — 1.661, у кампу Црвена главица 488 и у кампу Вала 338.

У домаћој радиности било је 3. августа укупно 7.800 гостију на терену читаве општине. У Будви 6.164 у Петровцу 1.190 и на Светом Стефану 446.

Врло је интересантан податак да нешто преко 700 странаца користе приватне апартамане у закупу „Компаса“ и „Монтенегроекспреса“, што значи да постоје могућности да се и тај вид смјештаја користи за побољшање нашег девизног прилива.

Сви који познају ситуацију око попуњености капацитета у домаћој радиности слажу се да још има велики број непријављених туриста.

ЗБОР НА ЗУБАЧКИМ УБЛИМА

На Зубачким Ублима, мјесту на тремеци Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе, гдје су се 1941. године комунисти и родољуби из ових крајева одазвали позиву Комунистичке партије Југославије и под вођством легендарног народног хероја Саве Ковачевића договорили и заједнички организовали борбу, и ове године је 31. јула и 1. августа одржан традиционални народни збор братства и јединства на коме се окупила омладина, пионири, радни људи и грађани Тробиња, Тивта, Никшића, Љубиња, Котора, Херцег-Новог, Дубровника, Билећа, Будве и Цетиња.

На Словенској плажи мјеста „ни за лијек“

Против израелске агресије — једнодушан захтјев радних људи Југославије

Оружана израелска агресија на Либан — истиче се у саопштењу Председништва Савезне конференције ССРН — изазвала је дубоко огорчење и одлучну осуду народа и народности, радничке класе и радних људи наше земље. Југословенска јавност запрепашћена је свирепом и вандализмом израелске солдатске у њеном свирепом обрачунавању с нејужним становништвом и разарањем градова, насеља и других цивилних објеката.

Брутални насртај на слободу, независност и егзистенцију палестинског и либанског народа радни људи и грађани наше земље доживљавају као напад на највише идеале за које су и сами дали огромне жртве. Једнодушни су и енергични захтјеви грађана наше земље да се хитно оконча израелска агресија, да се обузда безобзирно терористичко понашање Израела, спречи масакрирање и злочин геноцида над палестинским и либанским живљем и Израел пригласи на неопходно и безбавно повлачење инвазионих трупа из Либана.

Израелу се не смије доуштити даље дрско игнорисање одлука Уједињених нација, захтјева Покрета несврстаних земаља и највећег дијела међународне заједнице. Цјелокупна југословенска јавност захтијева предузимање ефикасних мјера, укључујући и примјену санкција према држави Израелу, како би се обуздао наставак његовог завојачког насиља Израела. Свака равнодушност и пасивност само би још више охрабрила Израел у постојећу цијелу међународној јавности. Велика је одговорност оних снага које због себичних и блоковских интереса толеришу израелску агресију или је, чак, цинично оправдавају. Посљедњи је час да и народ Израела схвати да фашистичко — милитаристичка политика огња и мача угрожава и његов сопствени опстанак и будућност.

Социјалистички савез поново изражава свестрану и одлучну подршку наше земље у очувању независности, суверенитета и интегритета мирољубивог и несврстаног Либана и праведној борби палестинских националних праћењем његових природних и легитимних националних права на образовање суверене и независне државе.

Социјалистички савез се, у исто вријеме, обраћа свим слободољубивим, демократским и мирољубивим снагама у свијету а посебно несврстаним земаљама, да поткажу своју солидарност и подршку палестинском и либанском народу — жртвама израелске агресије. Позива их да поведу одлучну акцију против било какве помоћи Изра-

елу, како и се стало на пут његовој политичкој сили и агресије, зауставио опасан развој ситуације на Блиском истоку и отклониле пријетње безбједности и миру у свијету. Мора се хитно спријечити наставак крвопролића у Либану, варварско разарање Бејрута и бомбардовање палестинских логора, осујетити физичка ликвидација Пале-

палестинско становништво које је изложено неизмјерним страдањима и пријетњи истребљења.

Социјалистички савез позива радне људе и грађане, омладину и пионире и њихове организације и удружења да у својим срединама организују сакупљачку акцију

Широка акција солидарности

Општинска конференција ССРН и Општинско вијеће синдиката једногласно су одлучили да се у нашој општини поведе широка акција солидарности у свим животним и радним срединама ради прикупљања помоћи палестинском и либанском народу, како би се на тај начин олакшало њихово страдање и изразила солидарност Југославије с Палестинским ослободилачким покретом и народом Либана и Палестине.

Ради обезбјеђења правременог и ефикасног дјеловања предложено је да координатор активности у нашој општини буде Председништво ОК ССРН. Неопходно је, такође, свестрано и непосредно ангажовање Општинског вијећа синдиката, Оп-

штинске конференције ССО, Општинског одбора Првог крста, основних организација синдиката, организација ССО у основним школама и Средњешколском центру, као и мјесних конференција ССРН на подручју мјесних заједница.

Обавијештени смо да је сада најургентније пружање помоћи у одјећи, обући, ћебадима, шаторима, љековима и крвној плазми, али да је потребно прикупљати помоћ и у поштом.

Посебно се треба оријентисати на помоћ радних људи и грађана, али треба изнаћи и могућности да то чине и радне организације и друштвено-политичке организације.

стинске ослободилачке организације и изазивање грађанског рата у Либану.

Потлазећи од расположења југословенске јавности и бројних захтјева и иницијатива радних људи и грађана, Социјалистички савез организује масовну акцију сакупљања помоћи за либанско и

за слање хуманитарне и сваке друге помоћи палестинском и либанском становништву које је остало без крова над главом, без хране, љекова и одјеће.

Масовним учешћем у акцији солидарности потврдило нашу оданост слободарским традицијама наше народноослободилачке борбе и социјалистичке револуције и идеалима слободе, независности и мира, који се морају свим средствима бранити, свуда гдје су нападнути и угрожени.

Активном подршком и пружањем помоћи палестинском и либанском народу изразимо хуманизам нашег самоуправног социјалистичког друштва и дјелотворну интернационалистичку солидарност, којима су дубоко привржени радничка класа и народи и народности наше земље.

У усмјереном образовању нужне промјене

Двије „вруће“ теме — образовање и општа и заједничка потрошња биле су, између осталог, предмет свестране расправе на посљедњој сједници Комитета Савеза комуниста наше општине, а њима ће се ускоро бавити и Општинска конференција Савеза комуниста.

Питања и проблеми присутни у политици усмјереног образовања и васпитања, речено је, у посљедње вријеме разматрани су на неколико састанака Комитета СК, Школског центра и представника удруженог рада и друштвено-политичких организација. Формирана је радна група која је ту проблематику конкретније сагледавала и проучавала и дала сугестије и предлоге с циљем да се одређене слабости у тој важној области живота чим прије превазиђу.

Политику уписа у школе усмјереног образовања како је наглашено, треба далеко више усаглашавати са потребама удруженог рада, чиме би се постигло да се млади одмах по завршетку школовања укључују у производни рад. Из тога, као прво, произилази обавеза подстицања уписа свршених основаца на први и други степен школовања за дефицитарна занимања, а као нужно намеће се потреба измјене програма усмјерења на трећи и четврти степен, чиме би се постигло да се укину одређена „фиктивна“ занимања, затим да се опли најдаље до четвртог степена школовања, као најважније, оспособе за „право“ занимање и тако им се широм отварају врата за запошљавање.

Комитет је с тим у вези својом одређеном сугестијом препоруке и закључке како би се, најзад, у овом одговорном послу направио онај неопходан и жељени корак. С обзиром на интерес туристичке привреде на Црногорском приморју за непрестаним обнављањем стручних кадрова, као и на одређене та их Школски центар у Будви управно и даје, треба, наглашено је, предузети мјере да се убрза привођење крају послова око почетка изградње интерната уз нову зграду Школског центра, за шта су средства већ обезбијеђена.

Такође је неопходно да удружени рад обави детаљну анализу структуре кадрова и путем самоуправног споразума, или на други начин, регулишу међусобне обавезе ове школовања, дошколовања, доквалификације или преквалификације. То повлачи обавезу израде планова и програма за школовања потребних профила кадрова за

све чланице „Монтенегротуриста“, и то за дужи временски период, као и програм мјера за школовање кадрова за изразито дефицитарна занимања (стипендије, надокнаде за практични рад, обезбјеђење наставних учила, могућности интернатског смјештаја и запошљавања). Треба регулисати проблеме практичне и производне наставе, затим доквалификације, посебно усаглашавање потреба и могућности у вези израде планова и програма образовања за први и други степен школовања младих који се спремају за туристичку привреду.

Као посебна обавеза остаје упис што већег броја ученика за производна занимања за које угоститељско-туристичка привреда има изразите потребе и гдје постоји гаранција за запошљавање.

Једно од питања које је у расправи на сједници Комитета Савеза комуниста посвећена дужна пажња било је питање опште и заједничке потрошње, о чему се, иначе, у посљедње вријеме расправљало на вишем нивоу и у више наврата. Општински комитет је, између осталог, оцијенио да општа и заједничка потрошња на подручју општине има интензивну динамику. Међутим, до садашња сагледавања, како је наглашено, показала су да је испољена кретања у употреби тих средстава не пробијају друштвено договорене границе, па су приходи опште и заједничке потрошње код свих били испод договорених граница. То, међутим, не треба да значи да је у тој области ипак све у реду. Јер с обзиром на изразито сезонски карактер туристичке привреде на нашем подручју приходи за ове намјене највише ће притећи у трећем кварталу пословања, а дијелом и четвртим, па ту чињеницу која може да утиче на приходовање и употребу ових средстава донесе одређене непредвиђености стално би требало имати на уму.

Општински комитет СК је, даље, оцијенио да код свих носилаца опште и заједничке потрошње детаљно треба сагледати постојећа кретања и процјене до краја године. Договорено је да се одржи савјетовање са најодговорнијим комунистима из самоуправних интересних заједница и других корисника средстава опште и заједничке потрошње.

Д. Новаковић

Цијене у складу с програмом

Савјет Међуопштинске заједнице за послове цијена у својој је информацији о помјерању цијена за прво полу годишће ове године. Највише су помјеране цијене из области угоститељства, туризма, занатства и личних услуга, као и стамбено-комуналне дјелатности.

Пошто је туризам и угоститељство преовлађујућа дјелатност, то је и највише овјерених цијеновника из ове области. Међутим, у овој области има и доста проблема, као што су неуједначеност цијена на подручју једне општине, разлике у цијенама између појединих општина,

те је стога нужно њихово усаглашавање у наредној години. Треба извршити категоризацију угоститељских објеката (и друштвених и приватних), као и да општине договорно утврде цијене по појединим категоријама и општинама.

Вс. С.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакцијски колегијум, Вд. главног и одговорног уредника: Владимир Станишић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штамп: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Преплата: годишња 100 дин.; за иностранство 280 дин. — Рукописи се не враћају.

Тржни центар успјешно одолијева најезди многобројних потрошача

Тржни центар — наша највећа робна кућа у овим врелим августовским данима, успјешно одолијева најезди многобројних потрошача. Овдје се дневни промет, почев од 1. јула, креће око 150 милиона старих динара. Тај износ највећим дијелом остварују објекти прехранбених артикала — су пер-маркет, продавница меса и рибарница.

Ових дана посјетили смо Тржни центар да би се лично увјерили каква је ситуација са снабдјеношћу и асортиманом роба, посебно прехранбених артикала за којима се осјећа повремени недостатак. Разговарали смо о томе се Крстом Лазовићем, управником Центра.

— Што се тиче снабдјевања — рекао нам је он — улажемо напоре како би грађани Будве и многобројни туристи, као и грађани сусједних општина, који се из дана у дан све више виђају у нашим продавницама, могли да купе овдје све што им треба од намирница. Мислим да у томе за сада прилично успјевамо. У посљедње вријеме има тешкоћа око набавке по јединица артикала за којима

влада општа nestaшица као што је случај с месом, пирнатом конфекцијом и још неким робама. Овај проблем рјешавамо тако што набављамо веће количине, на примјер, меса, по вишим цијенама, ускладишћујемо и продајемо по цијенама одобреним од стране Извршног одбора СО Будва, које су ниже од набавних. Код млијека, количине које се добијају од Агрокомбината Титовград нису биле довољне за подмирење потреба потрошача у сезони, па смо обезбједили додатне количине од млекаре у Ваљеву. Воћем и поврћем сматрам да је овај објекат солидно снабдјевио, како количински, тако и асортимански. Исто важи и за зелену пијацу која ради у склопу Тржног центра. Сухомесната роба, сува и пуњена, као и други месни производи никада нису фалили у овој кући.

Жарко Ратковић, шеф супермаркета нам је рекао да његов погон у оквиру Тржног центра има годишњи план промета од 16 милијарди старих динара. За седам мјесеци ове године већ је остварено 9 милијарди и 200 милиона, што је гаранција да је годишњи план на нивоу предузећа реално постављен. Чињеница да је промет супермаркета већи у односу на исти период прошле године за читавих 50 одсто, такође је најбоља потврда да је и снабдјеვენост добра. Само у јулу мјесецу — рекао нам је Ратковић — имали смо три милијарде и 200 милиона старих динара промета. То је остварено углавном на прехранбеним робама.

Заиста импозантан бројка! То значи да је свакодневно требало пребацити преко руку 70—80 тона робе (воћа, поврћа, млијека, пива, киселе воде и другог) и исто толико поново попунити у рафовима. Руку на срце, није лако ни осјећати које оптерећење ову нашу велику робну кућу. Но, ипак, то не би могло бити разлог за нељубазност, да не кажемо, чак и осорност према муштеријама на појединим продајним пунктовима, на што нису тако ријетке примједбе потрошача.

Поред ангажовања комерцијалне и набавне службе, до

брх пословних односа са снабдјевачима и залагања радних људи у колективу, снабдјеვენости Тржног центра успјеху добрим дијелом доприносе и услови за рад. Наиме, објекат располаже с хладњачом капацитета 300 тона у којој се, поред меса, лагерију, воће, поврће, млијеко и млекарски производи.

Иначе, ових дана завршен је шестомјесечни обрачун пословања на нивоу ООУР „Јадран“. Показатељи говоре да је испуњен планирани промет од укупно 29 милијарди старих динара. Гледано по обрачунским јединицама имам осцилација од 5 до 10 одсто подбачаја или пребачаја, али у цјелини план је у потпуности остварен. Трошкови пословања су, такође, у оквиру планираног, изузев комуналних услуга, гдје су цијене драстично повећане у односу на прошлу годину. Чист доходак у односу на исти период прошле године растао је по стопи од 164%, а укупан приход 177%. С обзиром да се ради о сезонском карактеру пословања и да је за шест мјесеци остварен позитивни резултат, што није био случај ранијих година, у ООУР „Јадран“ су увјерени да ће годишњи план на нивоу предузећа од 16 милијарди старих динара бити у потпуности остварен. Ово тим приликом је у трговини трећи и четврти квартал увијек најбоље ријетнији.

В. Станишић

КУРЗИВОМ

Спотницање о цијене

Анализа на крају туристичке сезоне показује зашто се очекивања о бољој попуљености хотела у јулу нису остварила. Она ће, што је несумњиво, послужити да се нека гледања на рад туристичке „индустрије“ промијене и тако прихвате најједноставнија опредјељења и методи у овом ни мало једноставном послу.

Једно од питања које се у свему томе само од себе намеће, јесу цијене. Наиме, многи хотели су у ову туристичку сезону „загазили“ са прилично високим цијенама услуга. Било је, истина, упозорења да се у такве „игре“ не треба упуштати, али је, како изгледа, „угоститељска оловка“ различита по дужини и дебљини.

И, када се увидјело да су цијене главни узрокник што ствари не иду како се очекивало, излаз се нашао у снижавању цијена услуга, што, иначе, није ни популарно а ни пословно. Но, био је то једини излаз. Догодило се зато оно једино могуће: гости су масовно кренули према мору и хотелима и попунили све слободне кревете, па су угоститељи послужили дужице ишчекивања најзад одазнули.

„Образ“ су им, а то није први пут, спасили домаћи туристи. Исти они за које се годинама у хотелима оставља најмањи могући број кревета. Јер, предност се даје странцима, што је и до сада а и данас има своје оправдање али је у свему томе интересантно да наши угоститељи нису могли да назру и насљуте те „нове“ вјетрове које су узбуђали туристичке токове.

Оправдања са „Мундијалом“, како се испоставило, била су им више него танка. Јер, ако су за тај „разлог“ знали, зашто у те дане нису позвали домаће госте, него су у то вријеме држали хотеле празне, да би се тек последије тог „догађаја деценије“ сјетили домаћих туриста. Опет су тако показали да су им искуства у овом сложеном послу мртва.

Да је тако има поприлично примјера. Угоститељи Петровца, на примјер, имају цијене пансиона знатно више од оних у Бечићима, којима — у право због тога што су у процјенама око цијена услуга били одмјеренији и реалнији — иде све као „по лоју“. Но, петровачким угоститељима, како изгледа, тај примјер није био довољан, па су уочи почетка овогодишње сезоне ишли на „студијско“ путовање уз Далмацију и даље до Истре да виде како се тамо ради и како им „ствари стоје“. А, од Петровца до Бечића удаљеност износи ни пуних петнаест километара!

Или, други примјер. Угоститељи се жале да приватницима посао цвјета, што није далеко од истине. Али, код приватног угоститеља свако пиће је за пет или десет динара јефтиније него код оних „државних“. Затим, приватни угоститељи се не либе да гостима нуде лепије с плескавицом, виршлама или кајмаком, „с ногу“ и уз приступачне цијене. Ови други су се опредјелили само за печења, шницле и рамстеке. „Заборавају“ да оловка показује да се за један рамстек који они нуде може купити пет плескавица и пет пива. Никако да се ослободе оног времена када је све било у њиховим рукама и када су рекла како им се „у оловку“ уклапало.

Сличних примјера има на претек. Они их најбоље знају, али никако да „окрену ћурак“. Тјерају, како изгледа, неку своју „пјесму“, али без неопходне окрестације.

Докле тако, питање је које се с правом поставља?

Драгослав НОВАКОВИЋ

ГОСТИ СУ ЗАДОВОЉНИ

Председника Савјета потрошача Будва II Сава Зечевића, секретара Милана Кљајића и активисту Божу Мартиновића затекли смо у управи Тржног центра у очекивању пословног разговора.

Када су сазнали за разлог наше посјете замолили су да забиљежимо и њихово мишљење:

— Задовољни смо са снабдјевошћу пренатреним артиклама у Тржном центру. Најбољи доказ добре снабдјеვენости су задовољни гости који овдје бораве из наших великих центара — Новог Сада, Ниша, Крагујевца, Смедерева... Када се враћају из трговине, они, изненађени, причају како ми овдје имамо артикле које они не могу добити у својим градовима.

Регионални водовод до краја 1985. године?

На сједници Савјета регионалног водовода, одржаној крајем јула у Улцињу, расправљало се о покретању послова на реализацији овог значајног подухвата. Прошло је седам година од потписивања Друштвеног договора шест приморских комуна и Цетиња, а од разговора се није пошло ни корака даље! У међувремену, двије општине — Херцег-Нови и Цетиње — одлучиле су се за парцијална рјешења, након чега су се општине Улцињ, Бар, Будва, Тиват и Котор договориле о детаљима око пројекта. Фонд за обнову и изградњу донио је одлуке о финансирању овог подухвата и изгледало је да је све спремно да се отпочне с радом. Међутим, сада се, последије свега, испријечило тумачење најновијих савезних интервентних прописа о инвестицијама. Према тим, истина, незваничним тумачењима средстава из Републичког фонда за обнову и изградњу неће се моћи користити за изградњу инвестиционо-техничке документације, што ће уколико то буде и званично тумачење, значајно поновно одлагање почетка изградње.

Савјет регионалног водовода је закључио да се радови на изградњи овог објекта не смију доводити у питање. Представници пет приморских општина ће у том случају морати да измијене програме употребе средстава Фонда за обнову и изградњу, с тим да се приоритет да регионалном водоводу. Чланови Савјета су упутили апел свим заинтересованим субјектима да учине све како би регионални водовод био завршен до краја 1985. године.

Туристичке небриге

Гости који из разних крајева земље и свијета долазе на пјешчане плаже наше ривијере знају да овај регион има веома вриједне културно-историјске споменике. То пише и у туристичким проспектима који са наше обале путују у свијет.

ЗАКОПАНЕ „РАТНЕ СЈЕКИРЕ“

У Црвеној главици, на вооствореном ауто-кампу близу Светог Стефана закопане су „ратне сјекире“. Мјештани који су у почетку протествовали због отварања „кампа за голе“ сада су нешто мирнији. Схватили су да од такве врсте туризма нема штете, да ти „голаши“ мало излазе „пред очи“ и да је то коначно нова мода, рекли бисмо, хит у свјетском туризму.

Управник овог лијепо уређеног кампа Никола Ђуричковић нам каже да је изузетно мирно, да је посјета изванредна.

— Ни један експес није забиљежен током ове сезоне. Има странаца и наших гостију који не воле одјећу на себи. Добри су потрошачи и, како сазнајемо, веома су задовољни оним што им пружамо. Посебно су одушељени природом која је на том мјесту збиља изузетна.

Овим ауто-кампом располаже ООУР „Могрен“ из Будве. За шатор по особи и за аутомобил гост плаћа по 50 динара, приколицу 72, а прикључак за струју 40 динара. С обзиром да су те цијене веће него у осталим ауто-камповима на подручју будванске ривијере и узимајући у обзир да су гости добри потрошачи, овдје се очекује знатно бољи промет.

Г.

Међутим, то благо као да се крије од туриста. Већ четврто лјето послје земљотреса највећи дио тога што види једи видјети далеко је од очију посјетилаца.

О чему се ради?

Познато је да је земљотрес уништио стара градска језгра Будве и Котора. И док у стару Будву посјетилац не може ући — ангажовано је лице које спречава шетњу по граду, јер се још ништа није урадило, а опасно је ходати испод нахерених зидова, у старом Котору, зује мапине. Обнављају се зграде Центра за културу, Поморског музеја, Цркве Св. Марије Колеђати... Ускоро ће почети и обнова градских бедема. Али, као и у Будви, тамо за посјетиоце нема мјеста — чемају шта видјети осим рушевина и неимара.

Експонати из Музеја у Будви, међу којима и чувена збирка „Античка Будва“ са мноштвом вриједних предмета пронађених прије земљотреса, чувају се у Цетињу. У међувремену на некрополи, а такође и у Старом граду обављена су археолошка истраживања и збирка је обогаћена хиљадама експоната из доба Илира, Грка и Римљана. Но, и они се налазе на „кон-

зервирању и чувању“. Наши град је у међувремену добио многе нове зграде, међу њима и санирани и проширени Дом културе, гдје су смјештене културне институције. Ту сједи и руководиоца Музеја. Али, питају се многи: какав је то Музеј без експоната? Кажу није се могао наћи заједнички језик са „Зета филмом“ која је власник зграде око додјеле неких просторија за те намјене. Но, могло се другдје. Стална поставка музејских експоната неопходна је нашем граду у вријеме туристичке сезоне.

Римски мозаици у Петровцу на мору који су уређени прије више од 15 година и даље нису доступни туристима. О њима пише у туристичким картама и проспектима, а до њих се не може стићи. Запуштени су и — заборављени.

Има још доста тога што ми „скривамо“ од гостију. Многе цркве и манастири су у таквом стању да је веома опасно у њих ући.

Истина, непокретни споменици културе који су страдали у земљотресу нису могли бити брзо обновљени. Постоји неки ред у санирању, постоје приоритети. Њима ће се посветити пажња касније. Али, то некретно благо, и ти неопштећени споменици који су занимљиви за туристе нехватајуће се скривају од сва посјетилаца!

С. Г.

Градитељске муке

Када mine ово лјето навршиће се три и по године од разорног земљотреса. Биће, на жалост, тада још подоста оних који још не могу да се уселе у домове које су започели.

Како то, питају се многи, који не познају баш до бро наше прилике.

Наша краћа шетња оломом и разговор са онима који граде увјерила нас је да се и није могло много урадити. Рецимо, највећи кредит за црвено обојену кућу, која је предвиђена за рушење износио је 500.000 динара. За те паре требало је прибавити пројекте, платити комуналне и друге таксе. Што се могло учинити са 400.000 динара? С обзиром да се мора градити према Сеизмичким прописима који се морају поштовати (овдје се пројектује „против“ земљотреса од 9 степени Меркалијеве скале) требало је много више цемента и жељеза него на другим подручјима. И зато је неко успијевао да подигне спрат, неко приземље још, мало њих да ставе и кров. Они који су уз те кредите имали штогод уштеђевине и „домаћу“ рад-

ну снагу, успјели су да се уселе. Старачка домаћинства и они који нису имали никаквих других средстава а започели су кућу, нису успјели да уђу под кров, већ и даље живе у „дрвеним“ кућама, што је, како је познато, опасно и недопустиво, односно у нахереним баракама које су подигли на плацевима. Чекају да им се додјели каква додатна помоћ или да им се призна валоризација на кредите које су добили о чему је било говора.

Но, поред несташице паре и грађевинског материјала посао су добрим дијелом укочили и мајстори. Појединих врста грађевинског материјала нема више мјесеци. Жељезо, цемент и опека се најчешће траже. Није ријетко да они који граде путују по 500 и више километара да би прибавили нешто материјала.

Цијене материјала су опет прича за себе. Обична балконска врата стају и преко 12.000 динара. Мјешалица за бетон која другдје кошта 10.000 динара, код нас је скупља за двије три хиљаде. У општој

гужви и сами трговци помјерају цијене на горе, понекад и по свом ћефу.

Пошто на овом подручју нема занатских радњи за завршне радове у грађевинарству, они који зидају приморани су да траже приватнике, обично преко препоруке, који немају никакву „ћару“ за обављање тог посла. Често се наилази на сумњиве људе који обично кажу да знају све да раде. Када, пак, почну, њихово знање се види. Неки побјегну, узевши од газде паре унапријед, други исто узму паре, али упропасте посао, трећи уцјењују до миле воље... Физички радник, рецимо, дневно тражи и 1000, а мајстор и до 2500 динара. Приватни аутопревозници „дери“ опет по свом нахођењу. Осјетили су прилику за добру зараду и не либе се да наплате и по 3500 динара за туру од Сутомора до Будве.

Чини се да има доста разлога да инспекцијске службе посјете складишта и виде како се у њима ради.

С. ГРЕГОВИЋ

ЧУДНА ЗАБОРАВНОСТ

Петар Зеновић одговорне у Општини. Комисија за додјелу станова је одговорила: зато што је те вечери и јутра била у кући сина Петра.

— Истина је да је моја мајка тог дана боравила у мојој кући, јер јој је наша помоћ прикретању и тада и сада неопходна. Можда она понуђени стан из тих и других разлога не би ни прихватила, али и њу и нас боли зашто Комисија није била досљедна и у случајевима када су станови додјеливани особама које су учини земљотреса ноћ мирно преспавале у Новом Саду или Београду, каже Петар.

Други „случај“. Зорица Хаџић такође је била власник стана у дијелу зграде у старој Будви. Кад су се станови дијелили из „шешира“, њој је припао невелики од четрдесетак квадратних метара. Кад је Комисији предочила да тај стан „следи“ само њу и њену сестру, али не и мајку која чини посебно домаћинство, образложење је од стране Комисије без поговора прихваћено, али је Зорици потом додјели мањи стан, што она није прихватила.

— Нисам прихватила образложење Комисије. Ја сам поштовала уна-

пријед договорени поступак у подјели станова, а они су тјерали своје. У једном тренутку из руку су ми од стране председника Комисије, чак, истргнута сва документа која ми и до дана данашњег нису повраћена. Довела сам и „одговор“, а он је гласио: — „Ако нећеш како ми хоћемо, нећеш ни како ти извољеш“. Моје образложење да не тјерам инат, већ да желим да се и у мом случају испоштује договорени принцип у подјели станова ми до данас није прихваћен, па сам тако и даље на терету родбине и ја и моја кћерка, јада нам се Зорица Хаџић.

Саопштила нам је да се с молбама и жалбама обраћала свим општинским структурама. Званичан одговор још није добила, али јој је „у четвртак“ редовно сугерирано да не посустаје, јер правда ће, напрокон, морати да побједи.

Тако, рјешења својих „случајева“ и даље чекају и Стана Зеновић и Зорица Хаџић, али што вријеме више измиче све мање је изгледа да свој „инат“ истјерују на видјело. Вјерују да их правда неће мимоићи, а наша је жеља била да само подсјетимо да би о ова два „случаја“, ако ниједно друго а оно бар у мјесним заједницама, валамо поразговарати.

Д. НОВАКОВИЋ

ГРАД-ХОТЕЛ ПОД ВРЕЛИМ ЗРАЦИМА АВГУСТОВСКОГ СУНЦА

Гоњени врелим зрацима илинданског сунца потражили смо кроз град-хотел уским каменим улицама и прво наишли на изложбу слика Луке, Тодора и Илије Вучковића, родоначелника црногорске наивне. Мало даље сретосмо, исто тако „гоњеног“, Љубу Степановића. Упитасмо се у мимоходу за здравље. Рече да је добро и да је плаћен за то да би му било добро.

Град-хотел Свети Стефан, као и сви угоститељски објекти на светостефанској ривијери овога љета дуго је чекао док су попуњени сви расположиви капацитети. Када смо обишли ово најлукузније љетовалиште Јадрана, управник Бранко Кажанегра нас је обавијестио да у Граду борави 180 иностраних туриста и тек да ће од четвртог августа бити попуњени сви капацитети.

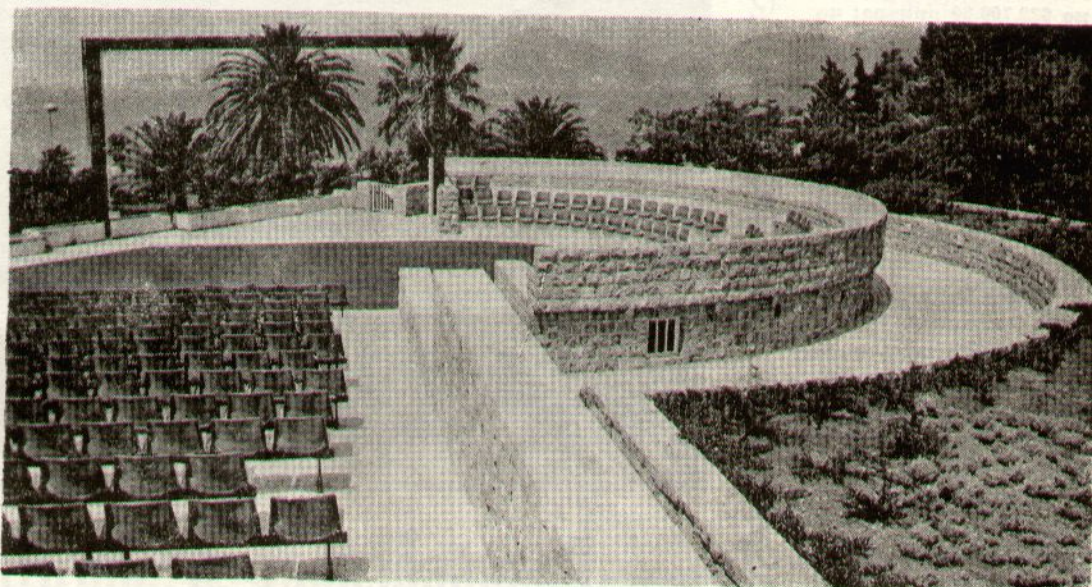
У вили „Милочер“ и депаданасима борави 205, а у хотелу „Маестрал“ 257 гостију, претежно иностраних — Италијана, Француза, Скандинаваца и Њемаца...

Изградњом шопинг-центра (слика горе) и Љетње позорнице (слика доле) Свети Стефан је обогатио садржај туристичке понуде. На Љетњој позорници често се смјењују наши познати умјетници и реномирани фолклорни ансамбли

Продавнице сувенира, бистро и нарочито кутак у коме су смјештени апарати за игре на срећу стално су опсједнути

Рјешен је и вјечити проблем града-хотела: израђено је парки ралиште за аутомобиле — модерно и довољно пространо да задовољи потребе гостију

КАМП ЗА НУДИСТЕ

Ауто-камп Црвена главица, који је ове године отворио капије и за многобројне љубитеље природе — нудисте, посјећен је боље него прошле године. И овдје праву најезду гостију очекују тек од 4. августа. Иначе, 95 одсто посјетилаца су инострани гости, и то претежно Италијани и Французи. Почетком августа камп је имао 1200 гостију (око 310 камп-јединица).

Ниво гостију је на висини. Хигијену одржавају сами камписти, а и дисциплина је беспрекорна. Натуралисти и нудисти разликују се само у одјећи, док на плажи нема разлике.

Камповање је на Црвеној главици скупље за 20 одсто. Снабдјеვენост је добра захваљујући томе што је радна организација „Серво Михаљ“ отворила у кампу продавницу прехранбених артикала.

В. С.

ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА

НАША ОПШТИНА ДУ
ГУЈЕ ТИТОВОМ ФОН-
ДУ ПРЕКО 622.000,00
ДИНАРА

Непосредно послјед оснивања Општинског савјета Титовог фонда одзив радних људи и грађана, као и радних организација, био је веома велики, тако да је наша општина била једна од најбољих по броју чланова и висини улога чланарине у нашој Републици. Касније је дошло до опадања активности у односу на повећање броја чланова ове значајне институције. Члански улог остао је у износу какав је био 1974. године, а извјестан број учлањених, како од стране радних организација, такође и од стране појединаца, није благовремено уплаћивао дужну чланарину. Поједини чланови не извршавају годинама своје обавезе, па су дуговања наше општине крајем 1981. године износила укупно 622.700,00 динара: колективни чланови — 282.500,00, а индивидуални 340.200,00 динара.

Када се ово има у виду, разумљиво је зашто Фонд није био у могућности да испуњава обавезе према стипендистима.

Још у току 1981. године Општинско вијеће синдиката закључило је да се сви радни људи с подручја наше општине учлане у Титов фонд, макар и симболичним износом. Пошто се од те одлуке није пошло даље, а имајући у виду потребу и задатке на овом плану, на недавном заједничком састанку Општинске комисије ССРН и Општинског вијећа синдиката предложено је да се у најекспедитивнијем избору конференција Општинског савјета Титовог фонда. Послије разматрања извјештаја о раду и осврта на садашње стање, треба предузети конкретне мјере у смислу јачања институције Титовог фонда. Уз пуну помоћ организације Савеза комуниста повели се организовања политичка акција на омасовљењу Фонда, путем учлањивања што већег броја колектива и појединаца.

Општинско вијеће синдиката у заједници с Општинским савјетом Титовог фонда обавије стиће све чланове Фонда о досадашњим дуговањима која треба уплатити са улогом за 1982. годину. На тај начин ће се омогућити да Фонд извршава своје обавезе.

Десет година Модерне галерије

Модерна галерија прославља ове године десет година плодног рада. У овој јубиларној години већ је одржано неколико ликовних изложби, прво нашег познатог сликара Ђука Радовића, па затим изложба 25 свјетских и југословенских мајстора графике, међу којима су дјела Пикаса, Реноара, Шагала, Далија, Милуновића, Берника, Дада и других. Изложба која је отворена 5. августа приказује дјела свих савремених сликара који живе и раде на Цетињу, од др-

ажена Гојка Беркуљана до наших најмлађих. У плану је и изложба сликара који живе и раде у Херцег-Новом

За 10 година свог постојања Модерна галерија сачувала је цијели фонд слика, међу којима се налазе и 22 слике савремених југословенских и свјетских експресиониста. То је највећи фонд савремених експресиониста у нашој земљи.

Галерија има и вриједан фонд од 36 слика наиваца Хлебине школе, међу њима и Ивана Генералића.

Овогодишње изложбе, према евиденцији Галерије, посјетило је преко 3.000 лица. Штета је што су везе између Галерије и изложбених просторија на Светом Стефану у другим хотелским комплексима слабе. Требало би поради на томе да се та сарадња побољша, јер је то у интересу туризма и ширења информисаности нарочито страних туриста о нашој ликовној умјетности.

Разноврсност и богатство израза

И овог лета галерија Светог Стефана успјешно испуњава свој програм. Од 16. до 18. јула гости су користили прилику да се упознају са сликарством брачног пара Брајовић.

Анастасија Брајовић дипломирала је академију за ликовне умјетности — сликарски одсек — у Београду, у класи Зорана Петровића. Снажна у експресији и незадржива у импулсу, она акционо прати своје сликарске набоје. У појединим пејзажима и мртвим природима остварује најбољи израз својих сликарских и ликовних могућности. Јак колориста, који лако и моћно влада композиционим усаглашавањем комплементарних и тонских атрибута, не плаши се да заврши слику у једном даху и остави свом дјелу довољно снаге да посматрача потпуно ангажује. Дакле, посједује способност које се ликовни ствараоци углавном плаше.

Драгољуба — Бату Брајовића пратила је љубав за сликарство и књижевност још од гимназијских дана. Студирао је у Београду у класи Мила Милуновића. По стипендијској студији завршио је на истој академији за ликовну умјетност код Мила Милуновића и Зорана Петровића.

Колико љубопитљива, толико и контемплативна природа, Бато користи сваку мо-

гућност за ширење своје ликовне културе и концепције. Студијска путовања у ликовне и културне центре Европе, као и седмјесечне стипендијске студије у Паризу, где је радио у атељеу Фридриха Тона, допринијели су учвршћавању и усмјеравању његовог сликарског формирања. Привлачност извјесних предности графичких могућности које је радо користио, није га одвојила од тражења у већ одавно најкласичнијој техници — уљу. Пејзажи са Скадарског језера пуни су мисти-

цизма „земље недођије“ према коме мало ко може остати равнодушан. Сликарство Бате Брајовића води нас од живих импресионистичких односа до далеких недохватљивих даљина, гдје можемо да наслућујемо скривену силу у животу. Без икакве сумње, изложба умјетничких остварења брачног пара Анастасије и Бате Брајовића допринијела је почетком овог лета богатству културно умјетничког живота у Будви.

Мирјана ЈОВАНОВИЋ

Изразито фигуративна умјетност

Браћа Илија и Лука Вучковић излажу већ неколико година узастопно у граду — хотелу „Свети Стефан“. Представници су умјетности наиве, која је код нас одњегована, почев од оснивача Хлебине школе Ивана Генералића и низа сликара сељака који су се истакли у духу тог ликовног израза. За сликарство браће Вучковић показао је интерес наш познати естетичар и књижевник Ото Бишковић — Мерин, пишући

приликом њиховог излагања у иностранству.

Браћа Вучковић посједују животност и аутентичност наиве с њезиним магнетизмом и наративношћу. Њихова умјетност је изразито фигуративна, колористички богата и са чистим звучним акцентима, а експресионистичка нота прераста често у гротескно и карикатурално.

М. Ј.

ВИШЕ МЛАДИХ СЛИКАРА ТРАЖЕ „МЈЕСТО ПОД СУНЦЕМ“

Када је у питању ликовна умјетност, Црна Гора, као мало који крај наше земље, има богату традицију. Довољно је рећи да су на њеном крсту поникли и почели стварати Петар Лубарда, Мило Милуновић, Дадо Ђурић... Да данас стварају у њој Војо Станић, Никола Гвозденовић, Димитрије Поповић... О првим се много зна ван граница наше земље, о онима који данас стварају у Црној Гори такође се доста зна, али ће се о њима тек чути

Традиција се некако наставља. То је најбоље показала и недавно одржана годишња Скупштина удружења ликовних умјетника Црне Горе. У протекле четири године чланови Удружења организовали су у разним мјестима Црне Горе 40 самосталних изложби, док су деветнаесторица излагали у другим републикама и покрајинама. Ликовни ствараоци из ове Републике излагали су и ван граница наше земље. Њихове радове видјели су љубитељи ликовне умјетности у Хамбургу, Манхајму, Штутгарту, Ослу и другим градовима Европе.

У Црној Гори међу генерацијама сликара не постоји никакав гид. Они старији, искуснији и већ афирмисани, помажу млађима који тек крче пут. Младим ствараоцима отворена су врата Удружења.

С.

ИЗЛОЖБА РАЈКЕ КУЈУНЦИЈЕВИЋ

У изложбеном салону на седмом спрату хотела „Меркур“ у Бечу, у организацији Културног центра крајем јула отворила је своју прву самосталну изложбу слика наш суграђанин сликар-аматер Рајка Кујунџијевић. На двадесетак изложбених радова представила се са мотивима из старих приморских градова. У првом плану дате су „драге“ личности из сјећања, са каменом плочницама и старим зградама и тијесним уличицама у позадини. Пажњу су привлачили портрети, такође рађени по сјећању. Карактеристика свих радова је ненаметљива импресивност и осјећајност и дискретно уткани романтизам.

Изложба слика Рајке Кујунџијевић је наишла на допадање посјетилаца. То и замишљена посјета на отварању њене прве самосталне изложбе најбоље су показали да уложени труд у изражавању њеног унутрашњег бића сликарском кичицом није био узалудан, а то је, истовремено, добар знак да љубитељи сликарства очекују брзи позитивни сусрет са овим тихим и ненаметљивим ствараоцем.

Д. Н.

ИЗ РИЗНИЦЕ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Дјела присна свим људима у свим временима

Рођен 1564. године у Стратфорду на Евону, у срцу сеоске Енглеске, Вилјем Шекспир је био треће од осморо дјеце Џона Шекспира и Мери, рођене Арден, вјероватно неписмених власника малог пољског добра, који су се бавили и руковичарским занатом, продајом жита, вуне и дрвне грађе. Са осамнаест година оженио се двадесетпетогодишњом Аном Хатавеј, мираликом из оближњег села Шотери, са којом је изродио троје дјеце. Био је звјероградња, приватни учитељ у неком властелин-

— 1601) припадају „Сновићење у ноћ ивањску“, „Млечачица трговаца“, „Много викини око чега“, „Како вам драго“, „Богојављенска ноћ“ и „Веселе жене виндзорске“, историје „Ричард II“, „Краљ Џон“, „Хенри IV“ (два дијела) и „Хенри V“. Треће раздобље (1601—1609) истиче се дубоким хумором и осјећањем трагике живота, које прераста у истинско очајање и песимизам. Ту спадају велике трагедије „Јулије Цезар“, „Хамлет“, „Отело“, „Краљ Лир“, „Антоније и Клеопатра“, „Макбет“, „Ко-

Вилјем Шекспир

је питање морала нараки, економије, филозофије, религије, укуса, владања он није ријешио? О којој нам тајни није навијестио, своје сазнање? Које дужности, пословања или подручја људско дјелатности није се опаменуо? Којег краља није поучио државиштву? Која дјевојка није сазнала од њега за та арију нежности него што је ње на властита? Којега љубавника није надмашао љубављу? Којега мудраца није надмашао далековидошћу?... Написао је арије све наше модерне музике: написао је текст модерног живота... На сликао је човјека и описао је дан, и шта се ради у њему, читао је у срцима људи и жена о њиховој честитости, скривеним мислима и лукавствима; о замкама безазлености и о прелазима преко којих врлина и порок склизну у своје супротности... Све дивоте и сви ужаси људске судбине почивали су у његовом уму истинито и благо као што пред очима почива прелисто...

СОНЕТИ

I
Од најљепших бића потомке желимо
Да ружа љепоте никада не мине,
Јер временом, кад кроз зрелост сагоримо,
Нек њежни наследици за наш спомен брине.
Али ти, још занет сјајем у очима
Горивом свог бића храниш свјетлост своју,
Твориш глад и тамо гдје обиља има,
Свиреп — према себи, душман — своје соју.
Ти који си свјету сада украс врати
И јединствен вјесник раскошне пролети
Сахрањујеш у свој пулољак све бити,
Од твог тврдиљка пустиш свјету пријети.
Скључи се на свјет, тврдицу, сада
Да не носиш у гроб то што свјету спада.

II
Кад ти четрдесет зима сколи чело
И нагрди ровом поље што је сјајно,
Привлачна ти младост — гордо рухо бјело —
Биће један дроњак који врједи мало.
И упитах тада: Шта је са љепотом,
Куд се твојих младих дана благо дједи?
„У усахлом оку“, ако додаш потом
То ће бити стид и ријечи што не врједи.
Из љепоте твоје изданак да вири —
Тад би могао рећи: „Ово дијете сада
Правда моју старост и мој рачун мири“,
Јер твоја љепота и у њему влада.
То је било — бити обновљен, — ствар, јадан,
И гледати своју топлу крв, а хладан.

ском дому, обављао ситне послове у лондонском позоришту, гдје ће се прославити као глумац и драмски писац. Шекспир се књижевносту бавио око двадесет година — од 1592. до 1612. — и за то вријеме написао двије велике наративне поеме — „Венеру и Адониса“ и „Отмицу Лукреције“, затим збирку од 154 сонета, тридесет шест драма, комедија и трагедија. Осамнаест драма штампано је „пиратски“, без одобрења аутора, а све заједно објављене су 1623. године заслугом двојице Шекспирових другова глумаца.

Као тридесетогодишњак Шекспир је написао трагедију „Ромео и Ђулијета“ и био одмах поздрављен као велики драмски pjesник.

Хронолошки, Шекспирово књижевно дјело настало је овим редом: од 1590. до 1596. он је преправљао за позорницу старе драмске хронике и писао прве самосталне драме и комедије („Забуне“, „Два витеза из Вероне“ и „Ненаграђени љубавни труд“, затим историјске драме „Хенри VI“, у три дијела, и „Ричард III“, па трагедије „Тит Андроник“ и „Ромео и Ђулијета“). Другом раздобљу (1595

риолан“ и „Тимон Атински“, затим сатирична драма „Џоил и Кресида“ и двије мачке комедије „Све је добро што се добро сврши“ и „Мјера за мјеру“).

Четврто раздобље, названо „романтично“ (од 1609. до 1612) садржи трагикомедије и романтичне драме „Симбалин“, „Зимска бајка“, „Бура“, „Перикле“ и „Хенри VIII“.

Шекспир је врло брзо превазишао уске границе језика и националне припадности; његова дјела читају се и грају у свим земљама свијета, а његове личности проучају као да су заиста крупне историјске личности — њихове ријечи су дубоко укоријењене у језицима просвећеног човјечанства. Нема књиге која је више и чешће преводљива него што су Шекспирове дјела. У његовим драмама оваплоћен је свеколики људски дух: мисаоност његова ума, осјећајност срца и полет мачте. Отуда њихова универзалност: разумљива су и присна свим људима и свим временима, а чаролија своје уметности свима је близак њихов творац, који чини цио свијет сродним“ и да завршимо питањима која је поставио Емерсон: — „Ко-

● РЕБУС ● РЕБУС

,23.А

5. Ћ

П О Р

НАЈМЛАЂИ САРАДНИЦИ

Армију драга!

Армију драга, слободу ми
чуваш и моје дјетињство,
армију драга, домовину
чуваш
и наше благо
— братство и јединство.

Чуваш и сваку бразду
на њиви узораку,
чуваш и свако јутро
што руменило сунца
сваку.

Чуваш и оцијене моје
у дневнику записане,
чуваш наше шуме и
мало, весело лане.

Сузана МИЈАТОВИЋ

СЛОБОДА

Сунце што весело сја,
дјечија раздрагана граја.
Мале птице цвркутање,
дјечије безбрижно играње.
Поточића бистра вода
— то је слобода.

И све што живи
све што постоји треба
слободно да броји,
да све слободно крочи
по овој планети
јер ће га слобода
далеко на својим
крилима одијети.

Милица ПАПОВИЋ

ДОМОВИНИ

Домовини драгој
ову пјесму пишем,
а у другој руци
тробожку пишем.

Домовино мила,
с крилима од свиле,
прими нам прваке,
наше ђаке миле.

Видиш оне борове,
оне вите јеле,
увјек нас подсејте
на борце смјеле.

Божидар МИТРОВИЋ

МОЈА ШКОЛА

Волим школу
волим је ја
у њој сам научила
да су $1 + 1 = 2$
У школи нас има
као рој пчела
моја је школа
црвено-бела.

У њој ћемо лако
поуку стећи
да би пуно знали
кад будемо већи.

Тијана ЋЕТКОВИЋ

МАЈКА

Ведро и хладно јутро,
облака нема,
Побори, село мало,
за борбу јунаке спрема.

Дивног сунчаног дана
славуј на храсту пјева
не слуги чета мала
што јој се спрема.

Паштровицом бруји
топовска јека
синове чека.

Засјај, сунце јарко,
потражи сина, мајко,
живог га више нема
љуби га црна земља.

Старица тужно уздише
другој јој сина,
у наручју убише.

Стане КАПИСОДА

МОРЕ

Море је велико
по њему плови брод,
а изнад њега се уздиже
плави небески свод.

Када се море наљути
и запљенуша своје воде
лађе више не могу
по њему да броде.

Соња БОРЕТА

МОЈА МАЧКА

Имам једну мачку,
име јој је „цица“
свуда скаче
та неваљалица.

Моја мала „цица“
стално се гребе,
а кад дође тата
она побјеже.

Кад падне ноћ
крај пећи преде
а ја је ометам
и она ме огребе.

Данијела МАЗАРАК

ЗЛОЧИН

Сива кућа на узвишци
села. Испред ње бунар,
помало запуштен, јер
у кући није било мушке
руке да га одржава.

Млада жена, обучена
у тамноплаву хаљину, стајала је испред куће. Благ повјетарац мрсио јој је косу. Руке су јој биле пуне жуљева, а лице избороано. На њему су се вијели трагови патњи. Једино су црне очи одавале живахност на том напашеном лицу.

Муж јој је отишао у рат да се бори за миран сан њиховог дјетета.

Тамо иза брда зачу се пуцњава. Од топовских граната земља се тресла. Из куће доприје плач. Жена уђе, подиже дијете из колијевке и поче га љуљашкати, затим приљуби своје лице уз дјечју главицу. То дијете јој је било једина радост у суморном животу.

Напољу се зачуше кораци и врата се отворише. У кућу уђоше четници. Један од њих ножем замахну према дјетету. Жена се нагло одмаче. Зликовац замахну још једном — дијете последњим трзајем обави руке око мајчиног врата.

До прије неколико тренутака то дијете јој је било једина радост и једино ради чега је требало живјети. Мржњу је и раније осјећала према тим звијерима, а сада је то осјећање избацило у свој свој снази, појачано њеним осјећањем беспомоћности. Зарила је нокте у крвниково лице, а затим осјећала како јој топли млазеви крви клизе по тијелу.

Драгица МАРОВИЋ

ПЕТ ПЛАЖА ЗА СПОРТ

Љубљански „Компас“, који у Будви има своју по словницу за Црну Гору, по бринуо се да гости који бораве на плажама јужног Јадрана могу уживати у спортовима на води и то на: Могрену, у Бечини, Светом Стефану, Перазима Доли и Сутомору. Ови центри раде сваког дана од 9 до 18 часова. Гост може да користи даске за једрење, педалине (бицикла на води), чамце с веслима, чамац с мотором, сандолине, кануе... И да скија на води.

Употреба даске за једрење за један час стаје 200 динара, а организује се и курс од десет часова за 2100 динара. Након тога, добија се интернационална диплома која важи на свим плажама широм Европе. За употребу педалине плаћа се 200 динара по часу, а исто толико стаје и употреба чамца с веслима за један час. Они који изнајме чамац с мотором за пет особа плаћају на еат 450 динара.

Ни доста високе цијене не спречавају госте да користе спортске реквизите. У то веома су задовољни услугама „Компаса“.

Г.

ТЕНИСКИ ТУРНИР У МИЛОЧЕРУ

На теренима хотела „Маестрал“ у Милочеру одигран је тениски турнир који је окупио велики број играча из Италије, Аустрије, СР Немачке, Велике Британије и наше земље. У доста јакој конкуренцији у финалу су се нашли наши играчи: Дејан Милић, члан београдског „Партизана“ савладао је Срђана Урошевића из новосадске „Војводине“ са 2:0 у сетовима (6:3 и 6:0) и тако освојио побједнички пехар.

Организатори овог турнира који је окупио велики број гледалаца — углавном туриста који овдје бораве — „Монтенегротурист“, хотели „Маестрал“, агенција „Југотурс“ и компанија „Девис“ из Лугана, која управља казинима у Милочеру и Светом Стефану — додијелили су награде најбоље пласираној четириорици тенисера.

С. Г.

ИЗ ПРОШЛОСТИ НАШЕГ ГРАДА

У Црној Гори узастопне гладне године, које су се смјењивале с кугама и пожарима, изазивале су праве драме и тјерале многе Црногорце са родне грудне. Како су се оне одигравале на подручју Паштровића, Брајића, Побора и Маина можемо се увјерити на основу писама црногорских владика који су се, у нужди и невољи, обраћали млетачким провидурима, тражећи од њих помоћ.

„...И УВИЈЕК СМО БОЉИ ЖИВИ НЕГО МРТВИ!“

Владика Сава Петровић обраћа се 1762. године црногорском провидуру Пјетру Мању и обавјештава га да ће на род од глади пропасти и „чојак чојка јести и продавати“. Годину дана касније он пише да су Побори већ почели умирати од глади и да ће од ње помријети чак и мастирске слуге. Да се то и њима не би догодило, Паш-

„ЧОЈАК ЋЕ ЧОЈКА ЈЕСТИ И ПРОДАВАТИ“

тровићи су те исте године опљачкали 2.500 стара жита са брода Доменика Катошића у Котору. Они ће се 10. децембра 1764. обавезати да отето жито исплате у ратама, а не што раније су написали изванредном провидуру Пјетру Ему:

„Сва комунирад паштровска пада пред ноге свога принципа и милостивог оца. Цео паштровски народ затворен је са копна и са мора у великој биједи од велике глади, без наде да добије помоћ са неке стране, пошто је прошле године оманула љетина у вино, жито, уљу. Овај наш народ отео је 2500 стара жита, не због шале или плачке, јер да је и због плачке, све оно што би опљачкао би ло би због велики и тешке би једе, јер више је нијесмо могли подносити живи... Са постојаношћу признајемо гријех... и ево нас покајнички пред вама да све надокнади мо у рате како запојиједа Вама узвишеност. Не бжежимо

од таквога суда и, какви смо да смо, увијек смо ваши и увијек смо бољи живи него мртви“. И у потпису: „Писах ја канцелиер Лука Љубиша и печтах овај лист по наређењу и заповијести господе судија и свега Збора паштровског.“

„ДОШЛА ЈЕ МУЧНА ГОДИНА“

Негдје у исто вријеме, тајније 16. новембра 1763. године, старјешине Побора, Маина и Брајића обраћају се провидуру Пјетру Ему. „Цео наш народ: људи, жене и дјеца“ — пишу они — „падају пред ноге Ваше узвишености наш принцип, и молимо га за божју љубав да нам помогне и притекне у помоћ на начин и каква је принципова воља, ако не жели да нас све године види мртве од глади. У овим голим брцима прошлог љета није родило зрна жита. Због тога га немамо и не можемо га наћи ни у

Албанији, ни у другим мјестима. За божју љубав, приците наш, помогните нас на деки начин. Упутите нам жито да не погинемо од глади, јер се, ромла, бојимо да ће нас то бацити у очајање. Очекујемо Вашу помоћ и Вашу милост, ако вјерујете нашој биједи и нашој вјерности.“

Владика Исидор Петровић писао је нешто раније — у августу мјесеца 1763. године — надинтенданту Вракјену: „Дошла је мучна година која ће цео народ ове крајине преселити под другу власт... Траже водиче који ће их одвести под власт Напуљског краља који ће им дати земље које су им раније обећане...“

У извјештају генералног провидура Пјетра Микјела, писаном 25. септембра 1763. године, пише, између осталог, да „ови опаки непријатељи Турака (мисли на Црногорце) чије оружје није могло никада обуздати и укротити њихов понос, сада су примамљени од Турака, који су им дали добре земље и средства да их обраде. Други покушавају да пређу на супротну страну, у Напуљско краљевство, да би тамо нашли уточиште...“

Кутак за разоноду

АНЕГДОТЕ

ОЦЈЕЊИВАЊЕ

— Како ви оцјењујете нашег Вистона? — упитали су лорда Маутбатена о Черчилу.

— Он би био значајна личност да се родио у било којој земљи.

— Шта би, рецимо, био у Француској?

— Тамо би сигурно успоставио монархију, па за тим прокламовао нову републику.

— У САД?

— Тамо би постао предсједник.

— А у Шпанији?

— Торедор.

КАРИЈЕРА ДРАМСКОГ ПИСЦА

— Како се стиче каријера драмског писца? — упиташе Марсела Апара у вријеме када је постао члан Академије наука.

— Мени каријера драмског писца личи на жену лаког морала: човјек најприје пише из личног задовољства, затим за задовољство других и најзад за новац.

ПАМЕТАН И БУДАЛА

— Чиме може да се утјешу човјек који је пао у неку биједу? — упитали једном Платона.

— Паметан се тјешу са знањем неизбежности онога што се десило, а будала сазнањем да се и другима десило исто што и њему — одговори познати филозоф.

КАЗАЛИ СУ...

ЈЕДИНО ШТА НЕ ЗНАЈУ

ЖЕНЕ ХЕЛТАИ: Глупани и данас све знају. Једино не знају да су глупани.

*

АЛФРЕД КАПИС: Ја вјерујем у смирјене мужеве, вјерујем у предсретљиве мужеве, у мужеве којима је свеједно, у оне који умиру и који живе, али не вјерујем у мужеве који желе да сазнају, а не знају.

*

БОБ ХОУП: У свом животу добио сам два одликовања. Прво за меморију, а друго... више се не сјећам зашто.

*

ПИКАСО: Двије паралелне линије састају се у бесконачности тек кад им је већ свеједно.

МАЈСТОР СВОГА ПОСЛА

Послије бурне новогодишње ноћи један човјек се враћа кући у пратњи неколицине својих пријатеља. На самом улазу он се сретне с настојником куће. Пошто јој је пожелио срећну Нову годину, он је овако представио своје друштво:

— Нико као она не умије да тако мајсторски отвори и поново заљепи туђе писмо!

МУЗИКАЛНИ

Два човјека, већ прилично под гасом, разговарају о музици:

— Ја више волим клавири од виолине.

— Због чега.

— На виолину не можеш да ставиш чашу с вискијем.

МИСЛИ

— Шта ти је? Зашто си толико смркнуо? — пита пријатељ пријатеља.

— Због твоје жене.

— Моје жене?

— Да, мислим да нам је невјерна.

НЕ МОЖЕ ДА КАЖЕ

— Зашто си закаснио на час? — пита учитељ.

— Ујела ме оса.

— Гдје?

— Не могу да кажем.

— Добро, сједи.

— Не могу ни да сједнем.

ОДГОВОР

— Зашто сте на пријем позвали више пословних људи него музичара? — упита један гост славног музичара Рубинштајна.

— Зато што пословни људи радо говоре о музици.

— А музичари?

— Зна се: о новцу.

НА ОСНОВУ ОДЛУКЕ РАДНИЧКОГ САВЈЕТА, КОМИСИЈА ЗА ПРОДАЈУ ОГЛАШАВА ПРОДАЈУ КИОСКА „ЕЛЕГАНТ“, ПОВРШИНЕ 14 м² ПУТЕМ ЈАВНЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ, КОЈА ЋЕ СЕ ОДРЖАТИ 16. 8. 1982. ГОДИНЕ У ПРОСТОРИЈАМА УПРАВНЕ ЗГРАДЕ ООУР „ХОТЕЛИ СВЕТИ СТЕФАН“ (У 8 часова).

ПРОДАЈУ КИОСКА „ЕЛЕГАНТ“

— ПОЧЕТНА ЦИЈЕНА ЈЕ 50.000,00 ДИНАРА

— ПРАВО УЧЕШЋА НА ЛИЦИТАЦИЈИ ИМАЈУ СВА ПРАВНА И ФИЗИЧКА ЛИЦА КОЈА ПРИЈЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ УПЛАТЕ 10% ОД ПОЧЕТНЕ ЦИЈЕНЕ КИОСКА.

— КИОСК СЕ МОЖЕ ВИДЕТИ СВАКОГ ДАНА — ЛОЦИРАН ЈЕ НЕПОСРЕДНО УЗ УПРАВНУ ЗГРАДУ ООУР „ХОТЕЛИ СВЕТИ СТЕФАН“

ООУР „ХОТЕЛИ СВЕТИ СТЕФАН“ КОМИСИЈА ЗА ПРОДАЈУ